

Силабус курсу:

**ЛІДЕРСТВО,
ОРГАНІЗАЦІЙНА ПОВЕДІНКА
ТА РОЗВИТОК**

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	D4 "Публічне управління та адміністрування"
Рік підготовки:	2
Семестр викладання:	Осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	3
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	екзамен

Автор курсу та лектор:

д.е.н., проф., Хандій Олена Олексіївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

завідувач кафедри публічного управління, менеджменту і маркетингу

Посада

handij@snu.edu.ua

+38-050-426-46-

07

за розкладом

електронна адреса

Телефон

Месенджер

Консультації

Анотація навчального курсу

**Цілі
вивчення
курсу:**

сформувати у здобувачів вищої освіти наукові й професійні знання про природу, механізми, методи та інструменти теорії лідерства для вирішення управлінських завдань; про принципи та методи управління командою, характеристики командоутворення; про теоретичні та нормативно-методологічні положення з питань формування партнерських відносин та особливостей застосування стилів керівництва; про зміст і психологічні особливості лідерства, психологічні характеристики лідера.

**Результати
навчання:**

Знати:

основні теорії лідерства для вирішення управлінських завдань;
основні принципи управління командою та характерні параметри систем управління;
теоретичні та нормативно-методологічні положення щодо формування команди, лідерства та застосування стилів управління;
зміст і психологічні особливості лідерства;
психологічні характеристики лідерства;
основний категоріально-понятійний апарат із проблеми керівництва та лідерства.

Вміти:

виявити власний лідерський потенціал;
проводити аналіз ресурсів і обмежень для нарощування лідерського потенціалу;
користуватися прийомами та методами набуття авторитету в колективі;
застосовувати на практиці прийоми й техніки створення персонального бренду та формування іміджу лідера;
використовувати технології зміцнення лідерських позицій в емоційно напружених, проблемних і конфліктних ситуаціях;
застосовувати творчий підхід до вирішення проблем;
враховувати наслідки управлінських рішень і дій із позиції соціальної відповідальності.

Передумови до початку вивчення: Базові знання з психології та менеджменту.

Мета курсу (набуті компетентності)

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально, відповідально та свідомо.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

РН06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур.

РН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

PH13. Ініціювати, розробляти та організовувати впровадження інноваційних проєктів на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ) за формам и навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Лідерські навички та джерела влади	денна 2/2 заочна 0,5/0,5	Сутність лідерства як процесу впливу для досягнення спільних цілей. Джерела влади: референтна, експертна, законна, влада винагороди, примусу та інформації. Модель лідерських рис та модель навичок (когнітивні здібності, мотивація, навички вирішення проблем)	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
2.	Стилі лідерства та поведінка в групі	денна 2/2 заочна 0,5/0,5	Класичні стилі за Куртом Левіном: авторитарний, демократичний, анархічний. Управлінська решітка Блейка-Моутон: типи керівників (демократ 1.9, диктатор 9.1, песиміст 1.1, організатор 9.9, маніпулятор 5.5). Вплив стилів на групову динаміку та реакції на втручання "чужого"	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
3.	Ситуаційні моделі лідерства	денна 2/2 заочна 0,5/0,5	Ситуаційна модель: вибір поведінки (директивна, коучинг, підтримка, делегування) залежно від компетентності та відданості працівника. Теорія «Шлях-Мета»: усунення перешкод на шляху до цілі. Модель прийняття рішень Врума-Йеттона-Яго: дерево рішень та 5 стилів залучення підлеглих	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
4.	Стратегічне лідерство та сучасні теорії управління	денна 2/2 заочна 0,5/0,5	Теорії X та Y Макгрегора (припущення про природу працівника) та теорія Z Оучі. Лідер 5-го рівня за Д. Колінзом: поєднання смиренності та професійної волі. Концепція «Спочатку хто, потім що» та «Концепція Їжака» (фокус на головному)	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
5.	Лідерство жінок та психологічні прийоми керівництва	денна 2/2	Гендерні аспекти (концепція токенизму, гендерний потік). Стереотипи жінок-лідерів ("Матері", "Залізні леді") та переваги жіночого стилю управління (консенсус, турбота). Прийоми керівництва: "Ефект опудала", "Бий своїх...", "Розділяй і владарюй", "Тихе теля...", "Ефект клітки"	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
6.	Риторика для бізнес-лідерів: техніка виступу	денна 2/2	Риторичний трикутник. Структура промови (вступ-камертон, основна частина, висновок). Технології Message House (послання-аргументи-підстави) та Elevator Speech (30-секундна презентація).	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.

Рекомендована література

1. Белянська, О., & Передало, Х. (2024). Ситуаційне лідерство: сутність та особливості вибору стилів впливу в умовах здійснення зовнішньоекономічної діяльності. *Економіка та суспільство*, (69). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-108>
2. Збірник ситуаційних вправ з дисциплін управлінського спрямування : навч. посіб. / за заг. ред. А.В. Вакуленко. – К.:КНЕУ, 2006. – 200 с.
3. Крисько Ж. Л. Проблема лідерства в сучасному менеджменті. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-203>
4. Кубарева, І. В., & Тарлев, В. В. (2023). Цифрове лідерство як інструмент посилення ринкових позицій підприємства: корпоративний та особистісний контекст. *Стратегія економічного розвитку України*, 51, 120–138. <https://doi.org/10.33111/sedu.2022.51.120.138>
5. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи студентів. – Полтава : ПУЕТ, 2018. – 241 с.
6. Одноволиківка О. В., Главчева Я. М. Development of leadership qualities of managerial staff as a factor influencing resilience in crisis conditions. *University Library at a New Stage of Social Communications Development*. 2024. DOI: https://doi.org/10.15802/unilib/2024_316629
7. Олійник І. В. Роль емоційного інтелекту в ефективному лідерстві. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Економіка. 2023. № 16. С. 222–228. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.29>

8. Пестовська З. С., Вернигора В. О. Сучасне управління персоналом: лідерство в умовах ризиків і викликів розвитку підприємства. *Економічний простір*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.203.209-215>
9. Рябова З. В., Приходкіна Н. О., Пономаревський С. О. Development of leadership qualities among managers using e-learning. *E-Learning Innovations Journal*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.57125/ELIJ.2023.03.25.02>
10. Сергеева Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ. «Лілея НВ». 2015. – 296 с.
11. Тимошенко В. В. Лідерство в умовах суспільних трансформацій. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-92>

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Екзаменаційний тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Здобувач може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу здобувачу можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття здобувачі вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі:

- Виконують правила поведінки студента в навчальному закладі та дотримуються норм етики;
- Мають право спілкуватися з викладачем та задавати питання викладачу під час проведення лекцій та практичних занять;

Під час контролю знань здобувачі:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.